



CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 880 din 15.12.2021

Dosar nr.: 311/2020

Petiția nr.: 2611/06.05.2020

Petent: Asociația FAST FORWARD

Reclamat:

Obiect: Petentul reclamă discriminarea minorității rome din România, prin afirmații de instigare la ură rasială și chiar la violențe împotriva minoritarilor romi din România prin intermediul participării sale în data de 1 mai 2020, în jurul orei 21:00 în direct, ca invitat în emisiunea „Lupta pentru România” moderată de, de pe postul ”Realitatea TV Plus” și în data de 3 mai 2020 la ora 23:00, în cadrul emisiunii „Jocuri de Putere” de pe același post de televiziune, emisiune moderată de reclamat.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, sediul petentului

1. Asociația FAST TORWARD, prin președinte, mun. București, str. Almașu Mare nr. 9, bl. 9, sc. 4, ap. 41, sector 4.

Numele, sediul, domiciliul procedural ales al părții reclamate

2.– moderator la postul TV Realitatea TV Plus, mun. București, șos. București – Ploiești nr. 172 – 176, corp A, etj. 3, sector 1

II. Procedura de citare

3. Prin adresele nr. 2611/02.06.2020, respectiv 3205/02.06.2020 s-a realizat citarea părților în conformitate cu măsurile dispuse având în vedere contextul evoluției situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, cu solicitarea de a fi transmise completări la petiție, respectiv punctul de vedere în scris (precum și orice alte acte sau dovezi), soluționarea speței urmând a se face în lipsă, odată cu exprimarea acordului părților din dosar, în termenul dat.

4. Odată cu fixarea audierilor, s-a pus în vedere asociației petente depunerea statutului Asociației în virtutea căruia se justifică calitatea procesuală activă în fața C.N.C.D.

5. Prin adresa nr. 739/01.02.2021, a fost solicitat reclamatului punct de vedere conform art. 20 alin. 6 din O.G. nr. 137/2000.

6. Prin adresele nr. 6499/31.08.2021 s-a reluat procedura de citare cu transmiterea corespondenței către reclamat la adresa de domiciliu, plicul adresat acestuia returnându-se la sediul instituției cu mențiunea ”*expirat termen de păstrare*”.

7. Totodată, asociației petente i s-a pus în vedere încă o dată să depună probele care vin în susținerea afirmațiilor din memoriu, conform art. 6 alin. 2 din Procedura internă de



soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicată în M. Of. Nr. 348 din 6 mai 2008.

8. Prin adresa nr. 6500/31.08.2021 s-a solicitat postului de televiziune la care reclamatul a făcut afirmațiile clarificări cu privire la raporturile contractuale avute cu persoana reclamată, având în vedere faptul că plicurile adresate acesteia au fost recepționate de acesta în numele său.

III. Sustinerile părților

Sustinerile petentului

9. Asociația petentă reclamă prin memoriul înregistrat la C.N.C.D. cu nr. 2611/06.05.2020 afirmațiile grave făcute de reclamat la adresa minorității rome în data de 1 mai 2020 și 3 mai 2020 în cadrul a două emisiuni televizate pe postul tv "Realitatea TV Plus".

10. Petenta precizează că reclamatul a participat la 2 emisiuni la postul de televiziune „Realitatea TV Plus” în zilele de 1 și 3 mai 2020, ocazie cu care acesta a propagat idei de ură la adresa romilor din România, numindu-i pe aceștia în mod repetat ca fiind „indisciplinați” și „neintegrați”.

11. În cadrul primei emisiuni, din data de 1 mai 2020, ora 19:00, reclamatul participa la emisiunea „Lupta pentru România” moderată de pe postul de televiziune în cauză. Subiectul emisiunii era dacă „ar trebui sau nu prelungită starea de urgență după 15 mai în România”. În urma unor imagini cu diferite încălcări ale regulilor instituie pentru perioada stării de urgență, încălcări comise de către persoane despre care petenta precizează că nu exista niciun detaliu concret cum că ar aparține minorității rome din România, reclamatul a folosit aproape în integralitate discursul profund rasist al fostului Președinte al României, exprimat cu 2 ore mai devreme la același post de televiziune, la emisiunea „100%” (fapt care prezintă obiectul unei alte sesizări adresate C.N.C.D.-ului de către aceeași Asociație petentă).

12. În această emisiune, reclamatul începe prin a spune că „a venit momentul să discutăm ne-politically correct, cu onestitate și cu sinceritate despre conaționalii noștri”, urmând ca după acestea să propage aceleași teme false referitoare la minoritatea romă din România, teme pe care și le propaga anterior, respectiv:

- „în primul rând, cred că denumirea, dată atât de arbitrar și de artificial în anii '90 etniei țigănești ne-a făcut foarte mult rău, noi suntem confundați...” moment în care moderatoarea emisiunii intervine și îl avertizează pe acesta că nu și-ar dori să ia amendă în seara aceasta (aceasta fiind considerată de către petentă o dovadă că până și aceasta realiza că invitatul ei propaga teme rasiste), însă reclamatul continuă spunând: „nu pot, nu am cum în astfel de momente să nu îmi expun și eu punctul de vedere”.
- reclamatul continuă cu o altă temă falsă propagată de, și anume tema micro-comunităților de musulmani din Franța și Belgia în care forțele de ordine nu pot intra, după cum urmează: „așa cum, în țările occidentale, micro-comunitățile trebuie să respecte majoritatea, este o regulă democratică, într-o democrație nu există o dictatură a minorității, exista doar o dictatură a majorității”, exprimând astfel ideea cum că minoritățile din România trebuie să se supună dictaturii etnicilor majoritari.

- reclamatul adaugă prin a spune: *„am fost prea indulgenți, prea defetiști, prea sfioși ... în raport cu niște oameni care sunt, din varii motive, indisciplinați! Să nu îmi spui că este vina noastră că nu am reușit să integrăm comunitățile de țigani”*.

13. Asociația petentă adaugă că, moderatoarea emisiunii, a încercat de câteva ori pe parcursul discuției să abandoneze tema, să îi spună colegului său că nu este bine să generalizeze, că există ONG-uri care au făcut treabă în legătură cu comunitățile de romi și faptul că tema discuției din seara aceea era alta.

14. Petenta dorește să facă următoarele clarificări pe care le-a transmis și Europarlamentarului, și anume:

- Minoritatea romă, în întregimea ei, nu are ca stil de viață încălcarea dispozițiilor legale așa cum menționează pârâtul (prin exprimarea ideii că această minoritate este „indisciplinată”), cazurile de încălcare a legilor sau a regulilor de conviețuire socială ar trebui abordate individual, separat de etnia făptuitorului, așa cum prevăd și legile statului Român.
- Este o știre mincinoasă faptul că există periferii în Belgia și Franța în care poliția nu intră. Și dacă asta ar fi adevărat ar reprezenta o incompetență crasă a autorităților din acele țări în niciun caz un efect al populației minoritare.
- Nu artificial, la începutul anilor '90, s-a schimbat terminologia de „țigan” cu cea de „rom”, iar aceste clarificări au fost făcute cu mult timp înainte, prin intermediul primului congres mondial al romilor de la Londra din 1971 (World Romani Congress), cât și prin intermediul altor documente oficiale circulate în perioada Regalității din România.

15. În ceea ce privește ce-a de-a doua emisiune, din data de 3 mai 2020, ora 23:00, asociația petentă menționează că reclamatul a moderat emisiunea „Jocuri de Putere” de pe postul de televiziune în cauză, timp în care a reușit să ocupe toată ora destinată emisiunii spre a ataca minoritatea romă, împreună cu invitații săi, minoritate pentru care nu a fost oferit dreptul la replică niciunui reprezentant al romilor.

16. Asociația petentă face precizarea că emisiunea ar trebui urmărită în integralitate, pentru a înțelege gravitatea faptei, concretizând următoarele aspecte:

- Reclamatul începe prin repetarea temei false prin care domnul ar fi schimbat la început în anii '90 terminologia de „țigan” conferită minoritarilor romi cu cea de „rom”, exprimând că din toate timpurile acestor „conaționali” li s-a spus „țigani” din nemțescul „tzigoinen”, realitatea fiind alta, proveniența cuvântului țigan fiind din greaca antică, (Athinganoi sau Athingani), însemnând „de neatins, intangibil, păgân, impur”, tocmai de aceea acest termen este în continuare utilizat peiorativ la adresa romilor, deoarece a adus această încărcătură asupra cuvântului „țigan”.
- Acesta continuă emisiunea prezentând cei 3 invitați și stabilind tema emisiunii ca fiind: *„prea multă tevatură în zona comunităților de bombardieri, care într-un mod ciudat și de neînțeles pentru o minte rațională, au făcut tot ce le-a stat în putință pentru a zădărnici și combaterea bolilor și starea de carantină și starea de autoizolare și practic vedem cum o altă minoritate sfidează un popor întreg ... ”*.
- Reclamatul continuă prin a afirma că romii (bombardierii) sfidează practic poporul român care, în majoritatea lui, a înțeles să se supună regulilor instituite în

perioada de stare de urgență, spunând că „*în această autoizolare ca un arest la domiciliu, noi am suportat, ei de ce nu suportă?*”. Asociația petentă apreciază că aceste afirmații foarte grave nu fac altceva decât să generalizeze pentru o etnie foarte largă din România nerespectarea unor reguli de către o minoritate de indivizi dintre aceștia. Prin urmare, moderatorul încearcă să pună populația majoritară în conflict cu minoritatea romă, utilizând narativul „*noi versus ei*”, pretinzând că doar romii, (în integralitatea lor) nu au respectat în întregime normele stării de urgență, pe când populația majoritară a fost foarte obedientă și a respectat în întregime izolarea. Concret, petenta punctează faptul că pericolul acestor afirmații este foarte grav, fiind de natură a provoca conflict inter-etnic și de a distruge tot efortul de integrare și de reducere a rasismului făcut de către activiști, atât romi, cât și neromi de-a lungul a celor 30 de ani de democrație.

- Dovada cum că reclamatul a preluat discursul rasist al fostului Președinte, apare tot în această emisiune, în care moderatorul precizează: *”dacă îmi permiți, mai fac o mărturisire: nu am fost și nu sunt în general un simpatizant al fostului Președinte, dar sunt absolut, sută-la-sută de acord cu tot ceea ce a spus zilele trecute, aici la Realitatea Plus, despre cum statul Român, este mult, mult, mult prea indulgent cu această comunitate, și domnia sa își exprima îngrijorarea să nu ajungem și noi cumva ca în cazul Belgiei sau al Franței să avem niște cartiere în care doar cu armata se mai poate intra”*. Asociația petentă dorește să puncteze faptul că, alături de alte ONG-uri, a reclamat discursul periculos și rasist al fostului Președinte, rostit la același post de televiziune în data de 1 mai 2020.
- În continuarea dezbaterii, se exprimă ideea cum că intelectualii romi nu folosesc termenul de rom, ci se prezintă ca fiind „țigani” (lucru fals în practica mișcării romilor din România) făcându-se astfel o paralelă cu termenul peiorativ „nigger” din Statele Unite ale Americii, adresat persoanelor aparținând minorității afro-americeane din acea țară. În cazul afro-americanilor, invitații din emisiune au fost de părere că, totuși, acolo situația este puțin mai sensibilă din cauza perioadei de sclavie prin care au trecut aceștia în istoria Americii, dezinformând astfel în legătură cu perioada mult mai lungă de sclavie la care au fost supuși minoritarii romi în România.
- Emisiunea continuă cu foarte multe teme care încurajează abuzurile forțelor de ordine asupra minorității romă, unul dintre invitați relatând o întâmplare care i-a fost adusă la cunoștință în legătură cu modul în care s-a acționat în Țândărei pentru „potolirea” romilor. Relatarea este aceea cum că două persoane îmbrăcate în combinezon de protecție s-au dus la un „*palat în care era cea mai mare densitate de șmecheri din Țândărei*” și i-au mințit pe cei care locuiau acolo, spunându-le că sunt de la stat și că au venit să dezinfecteze pentru COVID, informându-i pe locuitori că acest COVID se ia de la telefoanele mobile, așa că să predea telefoanele pentru a putea face dezinfectarea. Odată obținute toate telefoanele persoanelor care locuiau pe proprietate, forțele de ordine „*ninja, mascați*” cum afirmă invitatul, au intrat în forță în proprietate și au „*rezolvat problema*”, invitatul repetând că are această informație dintr-o sursă sigură. Petenta precizează că pericolul acestei afirmații este foarte mare, deoarece

acesta propagă în opinia publică ideea cum că romii trebuie să păcăliască în legătură cu normele în fața COVID-19, pentru a se permite forțelor de ordine să intervină abuziv asupra etnicilor romi, „șmecheri” cum sunt numiți de acesta.

- Reclamatul continuă emisiunea făcând afirmația cum că romii sunt protejați de statul român în interesul votului, considerând romii drept o mașinărie de vot, deoarece liderii comunităților de romi mișcă mii de voturi în direcția partidelor, în special în direcția Partidului Social Democrat, neaducând nicio dovadă care să susțină cele spuse de acesta.
- Toată emisiunea continuă pe astfel de teme, rasismul și insultele la adresa romilor fiind emise fără nicio jenă, fără ca nimeni să fie invitat să intervină în apărarea acestor comunități. Reclamatul chiar amintește de tragicul episod din 1993 în care au avut loc conflicte deschise interetnice între romi și populația majoritară, justificând acțiunile majoritarilor români prin ideea că aceștia „*au fost extrem de dezabuzăți de-a lungul timpului de niște interlopi țigani foarte violenți*”.
- Chiar și în legătură cu amenzile pe care le poate aplica Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, reclamatul face afirmația că nu are bani să plătească amenzile de cel puțin 30.000 de euro pe care le-ar putea primi de la acest organism al statului, înșelând publicul în legătură cu cuantumul amenzilor pe care le poate aplica Consiliul.
- altă temă abordată în emisiunea în discuție este ideea că minoritățile au mai multe drepturi în România decât majoritarii, folosind pentru a diferenția, existența locurilor speciale la licee și facultăți pentru studenții și elevii de etnie romă, acesta dezinformând iar publicul, în realitate, acele locuri speciale nu sunt „blocate” cum se menționează, pentru a fi utilizate doar de romi, ci sunt în realitate suplimentate, pe lângă numărul de locuri de studiu din cadrul unei instituții de învățământ sunt adăugate încă 2-3 locuri pentru a veni în întâmpinarea minoritarilor romi, dar și în întâmpinarea tinerilor proveniți din Republica Moldova. Acele locuri „speciale” au un rol bine-dovedit în practica internațională, fiind implementate cu succes în țări precum SUA, Franța, Regatul Unit, ș.a. dovedind eficiență în reducerea decalajelor sociale între populația majoritară și cea minoritară.
- În finalul emisiunii, invitatul Laurențiu Botin, care a făcut foarte multe afirmații false în timpul în care a vorbit, avertiza populația în legătură cu posibilitatea ca în momentul relaxării măsurilor restrictive din prezent, anumiți indivizi vor face orice să facă rost de mâncare „*atenție când va veni marea relaxare, și nu dumneavoastră acasă, atenție poliția română, atenție cum vă desfășurați forțele, vor năvăli ca hunii ca tătarii, toată lumea știe acest lucru dar nu spune nimeni pentru că nu este politicaly corect, ei na, am spus-o eu*”. Prin aceste afirmații, asociația petentă menționează că, invitatul în emisiune al reclamatului, a înșămânțat frica în populația majoritară, fără a folosi vreun studiu în susținerea propriilor afirmații, nicio opinie a specialiștilor sau raport oficial al unei autorități de stat, dar având în schimb un sigur rezultat, însemințarea ideii cum că «vecinul tău țigan va năvăli în gospodăria ta și va face orice infracțiune pentru a obține mâncare».

17. Concluzionând, asociația petentă consideră extrem de grave afirmațiile



reclamatului, dar și opiniile invitatului în platou, domnul, toată emisiunea în întregime sa fiind devotată condamnării nefundamentate a minorității rome, cât și înseminarea fricii de minoritatea romă în mințile populației majoritare.

18. Astfel, petenta apreciază că aceștia nu ar trebui să mai poată avea posibilitatea de a se adresa unui public atât de larg precum publicul televiziunii „Realitatea TV Plus”, emițând numai afirmații dovedite false, cât și rasiste.

19. Asociația petentă menționează că a sesizat și Consiliul Național al Audiovizualului pentru a lua măsurile care se impun în acest caz.

20. Asociația petentă încadrează faptele descrise în prevederile art. 15 din O.G. nr. 137/2000 aducând atingere demnității comunității rome din România și instigând la ură rasială, conform art. 369 din Cod Penal „Incitarea la ură sau discriminare”, privind incitarea publicului, prin orice mijloace, la ură sau discriminare împotriva unei categorii de persoane.

21. Petenta face precizarea că cele afirmate pot fi dovedite cu imagini luate din timpul desfășurării programelor de televiziune în cauză, pe care, din rațiuni tehnice nu le poate trimite prin intermediul e-mail-ului.

22. Petenta nu a răspuns solicitării C.N.C.D. de a depune probele la care face referire în cuprinsul memoriului.

Sușinerile reclamatului

23. Reclamatul nu a oferit punct de vedere la niciuna dintre cele 2 solicitări, adresată pe e-mail și pe adresa de corespondență a postului de televiziune „Realitatea TV Plus”.

24. Conform răspunsului oferit de S.C. Realitatea Media S.A., aflată în procedură de insolvență, reclamatul a avut încheiat un contract de realizare emisiuni și opere de creație intelectuală cu cesiunea drepturilor de autor aferente până la data de 01.03.2021.

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

25. Prevederile legislative și jurisprudența relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

1. Constituția României:

- **Art. 1 Statul român:** *”(...) (3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.*

(...)”

- **Art. 4 Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni** *”(...) (2) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.”*

- **Art. 16 Egalitatea în drepturi:** *"(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.
(2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)"*
- **Art. 29 Libertatea conștiinței:** *"(1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.
(2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.
(3) Cultele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii.
(4) În relațiile dintre culte sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de învrăjbire religioasă.
(5) Cultele religioase sunt autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în azile și în orfeline.
(6) Părinții sau tutorii au dreptul de a asigura, potrivit propriilor convingeri, educația copiilor minori a căror răspundere le revine."*
- **Art. 30 Libertatea de exprimare:** *"(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.
(2) Cenzura de orice fel este interzisă.
(3) Libertatea presei implică și libertatea de a înființa publicații.
(4) Nici o publicație nu poate fi suprimată.
(5) Legea poate impune mijloacelor de comunicare în masă obligația de a face publică sursa finanțării.
(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.
(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.
(8) Răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștință publică revine editorului sau realizatorului, autorului, organizatorului manifestării artistice, proprietarului mijlocului de multiplicare, al postului de radio sau de televiziune, în condițiile legii.
Delictele de presă se stabilesc prin lege."*

2. O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

- **art. 2 alin. 1:** *"Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă,*



infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

- **Art. 2 alin. 8:** *”Prevederile prezentei ordonanțe nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație.”*

- **Art. 15 Dreptul la demnitatea personală** – *”Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”*

3. Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale:

- **Art. 10 Libertatea de exprimare** *”1. Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare.*

2. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”

- **Art. 14 Interzicerea discriminării:** *”Exercițarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”*

- **Art. 17 Interzicerea abuzului de drept:** *„Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților*



recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.”

- 4. Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** atestă faptul că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: *„Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art. 1 alin. (3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.”*
- 5. Recomandarea de politică generală ECRI nr. 15 privind combaterea discursului de ură adoptată de Comisia Europeană împotriva rasismului și intoleranței (ECRI) la 8 decembrie 2015 – extras:** *„Având în vedere că discursul de incitare la ură trebuie înțeles în sensul prezentei recomandări de politică generală ca advocacy, promovare sau incitare, sub orice formă, a denigrării, a urii sau a defăimării unei persoane sau a unui grup de persoane, precum și orice hărțuire, insultă, stereotipuri negative, stigmatizare sau amenințare cu privire la o astfel de persoană sau grup de persoane, precum și justificarea tuturor tipurilor de exprimare anterioare, pe motiv de "rasă", origine națională, religie, apartenență.”*
- 6. Pactul internațional din 1966 privind drepturile civile și politice (ICCPR):**
- **Articolul 19:** *„1. Orice persoană are dreptul să-și exprime opiniile fără să intervină. 2. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept include libertatea de a căuta, de a primi și de a transmite informații și idei de orice fel, indiferent de frontiere, pe cale orală, scrisă sau tipărită, sub formă de artă, sau prin orice alt mijloc de comunicare la alegerea sa. 3. Exercițarea drepturilor prevăzute la alineatul (2) din prezentul articol poartă cu sine sarcini și responsabilități speciale. Prin urmare, aceasta poate fi supusă anumitor restricții, însă acestea nu pot fi decât prevăzute de lege și sunt necesare:
(a) pentru respectarea drepturilor sau a reputației altora;
(b) pentru protecția securității naționale sau a ordinii publice (ordre public) sau a sănătății publice sau a moralității.”*

- **Articolul 20:** „1. Orice propagandă pentru război va fi interzisă de lege. 2. Orice advocacy de ură națională, rasială sau religioasă care constituie incitare la discriminare, ostilitate sau violență este interzisă prin lege.”

Principiile de analiză

26. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „*principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale*”. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „*principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:*

- *la **situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**,*
- *la **situații diferite**, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”.*

27. Prin urmare, se poate vorbi de o posibilă **discriminare directă** în condițiile în care o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară, iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

28. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții**:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;
- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

29. Reținând în coroborare cu speța dedusă spre soluționare definiția discriminării, astfel cum este reglementată de articolul 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, Colegiul director se raportează, în ceea ce privește analiza unui act / a unei fapte care încalcă dreptul la un tratament egal, la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. nr. 137/2000. Astfel, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile* prevăzute de către art. 2, alin. 1 și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile*, dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

30. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare:

31. Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa, libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: „*comportă îndatoriri și responsabilități*”.

32. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie să îndeplinească următoarele condiții, elemente care sunt analizate în ordinea care urmează:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin:
 - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
 - calitatea normei juridice, și anume
 - accesibilitatea;
 - precizitatea;
 - previzibilitatea normei;
- legitimitatea restrângerii, care trebuie să fie prevăzută de **Convenție** (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);
- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

33. Prin urmare, eventuala limitare a dreptului la exprimare trebuie să fie expres prevăzută de lege (prevedere legală care, la rândul ei, trebuie să fie previzibilă și accesibilă), să urmărească un scop legitim, să fie necesară într-o societate democratică și proporțională cu scopul urmărit¹.

34. Pentru o analiză completă, trebuie analizate punctual cerințele impuse de C.E.D.O., după cum urmează.

Ingerința să fie prevăzută de lege

35. Prima cerință, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

36. Cu toate acestea, Colegiul apreciază că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „*prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la liberă exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație*”,

37. Colegiul apreciază că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

38. Raportat la a doua cerință, **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de genul acestora.

39. Protecția demnității unei persoane aparținând unei categorii de persoane, minorități sau chiar a unei comunități, constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcarea demnității umane, ca drept constituțional

¹ Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801

protejat, conținutul declarațiilor publice în discuție, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele prevăzute de art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată:

- ✓ un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic și religios;
- ✓ ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de genul căruia îi aparține.

40. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

41. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare **este necesară într-o societate democratică**.

42. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („*pressing social need*”).

43. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, **iar autoritățile naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere.**²

44. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marja de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO³.

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare:

45. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, C.E.D.O. a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu, dintre care le redăm pe cele ce urmează:

- a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale;
- b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indifferente, ci și cele care offensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie

² Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.

³ Vezi Handyside v. United Kingdom par. 48 și par. 49.

interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângeri trebuie stabilite în mod convingător;

c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități;

Aplicarea principiilor la spetă

46. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra posibilei discriminări prin încălcarea dreptului la demnitate pe criteriu etnic a minorității rome din România, prin afirmații de instigare la ură rasială și chiar la violențe împotriva minoritarilor romi din România.

47. Concret, reclamatul a abordat subiectul cu privire la necesitatea prelungirii, sau nu, a stării de urgență, după 15 mai 2020, în România, context în care a făcut o serie de afirmații, cu referire la minoritatea romă, în data de 1 mai 2020, în jurul orei 21:00, în direct, fiind invitat în emisiunea „Lupta pentru România” moderată de, pe postul „Realitatea TV Plus”, iar în data de 3 mai 2020 la ora 23:00, în cadrul emisiunii „Jocuri de Putere” de pe același post de televiziune, emisiune moderată de reclamat.

48. Astfel, Colegiul director reține spre analiză următoarele:

1. Afirmațiile din 1 mai 2020:

- „a venit momentul să discutăm ne-politically correct, cu onestitate și cu sinceritate despre conaționalii noștri”
- „în primul rând, cred că denumirea, dată atât de arbitrar și de artificial în anii '90 etniei țigănești ne-a făcut foarte mult rău, noi suntem confundați...”
- „așa cum, în țările occidentale, micro-comunitățile trebuie să respecte majoritatea, este o regulă democratică, într-o democrație nu există o dictatură a minorității, exista doar o dictatură a majorității”
- „am fost prea indulgenți, prea defetiști, prea sfioși ... în raport cu niște oameni care sunt, din varii motive, indisciplinați! Să nu îmi spui că este vina noastră că nu am reușit să integrăm comunitățile de țigani”.

2. Afirmațiile din 3 mai 2020:

- „prea multă tevdatură în zona comunităților de bombardieri, care într-un mod ciudat și de neînțeles pentru o minte rațională, au făcut tot ce le-a stat în putință pentru a zădărnici și combaterea bolilor și starea de carantină și starea de autoizolare și practic vedem cum o altă minoritate sfidează un popor întreg ... ”.
- „în această autoizolare ca un arest la domiciliu, noi am suportat, ei de ce nu suportă?”
- ”dacă îmi permiți, mai fac o mărturisire: nu am fost și nu sunt în general un simpatizant al fostului Președinte, dar sunt absolut, sută-la-sută de acord cu tot ceea ce a spus zilele trecute, aici la Realitatea Plus, despre cum statul Român, este mult, mult, mult prea indulgent cu această comunitate, și domnia sa își exprima îngrijorarea să nu ajungem și noi cumva ca în cazul Belgiei sau al Franței să avem niște cartiere în care doar cu armata se mai poate intra”.

49. Având în vedere obiectul cauzei, respectiv declarațiile făcute la postul Realitatea TV Plus, Colegiul constată că procedura de citare s-a realizat pentru reclamat pe e-mail (citatie emisă pe 28.05.2020 și înregistrată cu nr. 3205/02.06.2020) și pe adresa de domiciliu (citatie emisă pe 27.08.2021 și înregistrată cu nr. 6499/31.08.2021).

50. De asemenea, Colegiul reține că prin adresa nr. 739/01.02.2021 a fost solicitat

reclamatului punct de vedere în temeiul principiului inversării sarcinii probei la sediul Realitatea TV Plus (solicitare primită de angajator în data de 16.02.2021), având în vedere calitatea reclamatului de angajat al S.C. Realitatea Media S.A., în baza raporturilor contractuale care au constat în realizarea de emisiuni și opere de creație intelectuală cu cesiunea drepturilor de autor aferente, contract care a încetat la data de 01.03.2021.

51. În drept, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr. 137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

52. În considerarea incidenței obiectului petiției la câmpul de aplicare al O.G. nr. 137/2000 republicată, trebuie precizat că jurisdicția exercitată de C.N.C.D. este administrativ – jurisdicțională ce presupune o procedură specială, care se bazează pe principiul independenței organului care emite actul față de părțile din litigiu, cu asigurarea principiului contradictorialității și al dreptului la apărare.

53. Examinând conținutul petiției și legislația în vigoare, Colegiul director urmează a analiza modul în care mesajul transmis prin declarațiile reclamatului, cu referire directă la reprezentanții minorității rome ar fi putut aduce atingere dreptului la imagine a acestei minorități prin lezarea demnității, astfel cum prevede art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

54. Concret, pe fond, Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate personală, iar analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, s-ar impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

55. Având în vedere necesitatea analizei limitei dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate, Colegiul director s-a raportat la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare C.E.D.O.).

56. În scopul de a determina dacă declarațiile reclamatului, obiect al prezentei sesizări constituie un "discurs de ură", element de incitare la ură, Colegiul va examina: obiectivul urmărit de reclamat, contextul în care a avut loc, conținutul afirmațiilor, rolul în societate al persoanei, autor al afirmației.

57. Obiectivul urmărit de reclamat este important, astfel că se va analiza dacă acesta a dorit să realizeze portretizarea minorității rome într-o ipostază degradantă, cu incitarea la ură bazată pe etnia acestei minorități. În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina a părții reclamate, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

58. Având în vedere modul de adresare folosit, mesajul transmis, Colegiul director constată faptul că reclamatul a urmărit prezentarea reprezentanților minorității rome prin prisma acțiunilor unora dintre aceștia, cu generalizarea unor fapte reprobabile și cu trimitere directă la etnia romă.

59. În aprecierea Colegiului, inclusiv limbajul folosit de reclamat în susținerea ideii că membrii minorității rome ar fi "indisciplinați", "sfidători", "bombardieri" este unul denigrator, iar generalizarea atribuită unei comunități poate conduce la incitarea la ură.

Astfel, Colegiul se raportează în analiza sa la afirmații precum: "... denumirea, dată atât de arbitrar și de artificial în anii '90 etniei țigănești ne-a făcut foarte mult rău, noi suntem confundați..."; "... am fost prea indulgenți, prea defetiști, prea sfioși ... în raport cu niște oameni care sunt, din varii motive, indisciplinați!"; "prea multă tevdatură în zona comunităților de bombardieri", "... vedem cum o altă minoritate sfidează un popor întreg..."

Conținutul și contextul în care a avut loc afirmația

60. Colegiul reține că declarațiile reclamatului au fost făcute în public, având în vedere intenția sa de a-și prezenta poziția public, raportat la subiectul abordat, pe un post de televiziune public.

61. Trebuie reamintită jurisprudența bine stabilită a CEDO conform căreia, pentru a aprecia existența unei „nevoi sociale imperioase”, care să justifice o ingerință în exercitarea libertății de exprimare, **trebuie să se facă distincția între fapte și judecăți de valoare.** Dacă materialitatea primelor poate fi dovedită, ultimele nu se pretează la o demonstrare a exactității lor (a se vedea, printre altele, Cumpănă și Mazăre împotriva României [MC], nr. 33.348/96, § 98, CEDO 2004-XI, și De Haes și Gijssels împotriva Belgiei, Hotărârea din 24 februarie 1997, Culegere 1997-I, p. 235, § 42).

62. Colegiul apreciază că, în speța de față, capacitatea uzitării provocatoare sau incitatoare a termenului de „țigăni” este de natură a afecta sentimentele membrilor care aparțin acestei minorități, modul de exprimare și ideile transmise fiind cu conotații rasiste.

63. Astfel, oricine dorește să-și exercite drepturile în temeiul art. 30 din Constituția României, respectiv art. 10 din CEDO este supus unor obligații și responsabilități, cum ar fi cea de a se abține de la a transmite mesaje care rănesc pe alții fără motiv. Mesajul reclamatului nu este unul despre fapte certe, ci cuprinde judecăți de valoare, care depășesc limitele admise prin prisma manierei provocatoare de caracterizare a etniei unei persoane și mai ales prin mesajul provocator pe care a dorit să-l transmită.

64. Reclamatul a ales să-și exprime opinia față de comunitatea romă în urma prezentării unor imagini cu diferite încălcări ale regulilor instituie pentru perioada stării de urgență, subliniindu-și susținerea față de fostul Președinte al României Traian Băsescu care a avut o intervenție cu privire la același subiect, la același post de televiziune, redând în același timp anumite idei susținute de acesta.

65. Atribuirea unui comportament "indisciplinat" și "sfidător" unei comunități întregi reprezintă o generalizare care, alături de transmiterea ideii că membrii acesteia sunt cei care nu se supun regulilor instituite în perioada stării de urgență și încalcă starea de carantină / de autoizolare, mai ales în contextul pandemic, poate conduce la reacții imprevizibile din partea cetățenilor și poate provoca conflicte între majoritari și minoritari.

66. Astfel, Colegiul apreciază că în prezenta cauză s-a depășit sfera libertății de exprimare, modul de exprimare fiind unul denigrator, întrucât referirea la comunitatea romă a presupus elemente de incitare la ură îndreptată împotriva comunității.

67. Prin urmare, având în vedere contextul în care au fost făcute afirmațiile, dar mai ales modalitatea de exprimare, Colegiul director constată că în speță se impune o ingerință a statului prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de

discriminare, iar libertatea de exprimare este de natură a atinge o limită prin care se încalcă dreptul fundamental la demnitate, astfel încât în speță, dreptul la libertatea de exprimare devine secundar.

68. Astfel, limitarea libertății de exprimare este justificată, fiind o măsură proporțională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit, în condițiile în care există, în mod evident, elemente de incitare la ură pe criteriul etnic.

69. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, **chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se "hrănește" din libertatea de exprimare**". (ibidem, pct. 66). Marginea de apreciere a statelor este semnificativ redusă (îngustă) atunci când autorul declarației este o personalitate, opiniile formulate având un larg impact.

Rolul în societate al persoanei, autor al afirmației

70. Colegiul director se raportează în analiza limitelor libertății de exprimare la calitatea reclamatului, angajat al postului de televiziune "Realitatea TV Plus", declarațiile fiind făcute în data de 1 mai 2020 în calitate de invitat al emisiunii "Lupta pentru România", respectiv de moderator în data de 3 mai 2020 al emisiunii "Jocuri de Putere".

71. Având în vedere că în speța de față este vorba de un jurnalist, formator de opinie, Colegiul apreciază că este esențial să se manifeste o responsabilitate sporită în ceea ce privește exprimarea în spațiul public. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general, cât și de către persoanele publice, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără niciun fel de deosebire.

72. De asemenea, în luarea deciziei, Colegiul director se raportează la art. 30 din *Constituția României* care asigură libertatea de exprimare, și prevede, în același timp, și limitele acestei libertăți.

73. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice.

74. Cu toate acestea, exercitarea libertății de exprimare comportă și limite, printre acestea regăsindu-se și dreptul la imagine, fapt pentru care este important a se vedea dacă un subiect incomod sau sensibil spre exemplu, contribuie la o dezbatere de interes public.

75. În mod evident, modul de adresare al reclamatului, cu prezentarea unei minorități etnice prin prisma unor fapte reprobabile ale anumitor indivizi, cu folosirea termenului de "țigan" în sens peiorativ nu prezintă utilitate, ci doar conduce la generalizări, la jigniri, precum și la crearea unui cadru intimidant și ostil pe criteriu de apartenență etnică, denotă un caracter rasist, fără niciun fel de utilitate ori justificare în spațiul public.

76. Toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar să se sancționeze orice formă de expresii sau mod de exprimare care promovează intoleranța. Se impune astfel descurajarea încălcării dreptului la demnitate, indiferent de calitatea persoanelor care comit o astfel de faptă.

77. În cauza prezentă, reclamatul este o persoană publică, poate fi considerat chiar un formator de opinii, caz în care se impune a manifesta o grijă crescută asupra modului de manifestare a propriilor convingeri și a mesajelor transmise, mai ales într-un context aparte, cum este cel al unei crize sanitare, cu restricții impuse la nivel național prin instituirea stării de urgență / alertă.

78. Inducerea ideii că acestea nu ar fi nerespectate de reprezentanții unei anumite etnii sau chiar de o întreagă comunitate pentru că ar avea o asemenea caracteristică, în genere de a fi "indisciplinați", pot insufla sentimentul de ură îndreptată împotriva respectivei comunități. Sunt avute în vedere precizări de genul următoarelor: "*statul Român, este mult, mult, mult prea indulgent cu această comunitate...*"; "*au făcut tot ce le-a stat în putință pentru a zădărnici și combaterea bolilor și starea de carantină și starea de autoizolare și practic vedem cum o altă minoritate sfidează un popor întreg...*"; "*în această autoizolare ca un arest la domiciliu, noi am suportat, ei de ce nu suportă?*".

Concluzii

79. Pentru considerentele de mai sus, având în vedere **mesajul transmis prin declarații, obiectivul urmărit de către reclamat, limbajul folosit**, Colegiul director constată că în speță s-au depășit limitele libertății de exprimare, iar fapta sesizată constituie contravenție potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

80. Colegiul ia act de caracterul conștient și perfect asumat al propriilor afirmații din cadrul emisiunilor supuse analizei în prezenta cauză, având în vedere referirile acestuia la caracterul posibil discriminatoriu al declarațiilor sale, amendarea unor astfel de derapaje de către C.N.C.D., chiar și cu precizarea cuantumului amenzilor în mod eronat și în ciuda atenționărilor moderatoarei emisiunii în care a participat ca invitat.

81. În consecință, raportat la fapta de discriminare constatată, Colegiul dispune, cu unanimitate de voturi, sancționarea părții reclamate cu amendă contravențională în cuantum de 3000 lei, pe care o consideră disuasivă, efectivă și proporțională cu pericolul social al faptei săvârșite, având în vedere prevederile art. 26 din O.G. nr. 137/2000 "*(1) Contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.*"

82. La stabilirea cuantumului amenzii aplicate au fost avute în vedere următoarele circumstanțe agravante: modul de exprimare, răspândirea publică a mesajului, dat fiind modul deliberat în care a reclamatul a intenționat să-și susțină propriile convingeri în contextul situației pandemice determinate de COVID-19.

83. În acest sens, Colegiul director apreciază că aspectele prezentate mai sus prezintă o gravitate sporită mai ales prin transmiterea unor astfel de mesaje în spațiu public care

se pot transforma în comportament de instigare la ură îndreptată împotriva unei comunități, mai ales în contextul tensiunilor generate de epidemia COVID-19, fapt pentru care se justifică aplicarea sancțiunii cu amendă în vederea descurajării unor astfel de comportamente și atitudini.

84. De asemenea, având în vedere modul public prin care au fost făcute declarațiile, în baza alin. 2 al art. 26 din O.G. nr. 137/2000, Colegiul Colegiul director obligă partea reclamată să publice rezumatul prezentei hotărâri, cu excluderea datelor cu caracter personal, într-un ziar de circulație națională.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu **unanimitate de voturi** a membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate întrunesc elementele constitutive ale art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000, republicată;
2. Aplică sancțiunea cu amendă în cuantum de 3000 lei conform art. 26 alin. 1 din O.G. 137/2000, republicată, în sarcina domnului
3. Obligă partea reclamată să publice rezumatul prezentei hotărâri, cu excluderea **datelor cu caracter personal**, într-un ziar de circulație națională, conform art. 26 alin. 2 din O.G. 137/2000, republicată;
4. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților și Direcției Impozite și Taxe Locale Sector 3.

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

Amenda se va achita la **Direcția Impozite și Taxe Locale Sector 3** (cu sediul în mun. București, str. Lucrețiu Pătrășcanu nr. 3), dovada plății se va transmite către C.N.C.D. în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit O.G. 137/2000 **privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 15.12.2021 au fost: ASZTALOS Csaba Ferenc – Membru, DIACONU Adrian – Membru (online), GRAMA Horia – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru (online), LAZĂR MARIA – Membru, MOȚA MARIA – Membru, OLTEANU Cătălina – Membru, POPA Claudia Sorina – Membru (online).

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD

Red.: C.J. și C.M.I.

Data redactării: 15.01.2022

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit ***O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ***, constituie de drept titlu executoriu.

